

**Informacja z zakresu
profilu ryzyka i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Wołczynie
według stanu na 31.12.2018 roku**

I. Podmioty objęte informacją

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy

Banku Spółdzielczego w Wolczynie

Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.

Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

Na dzień 31.12.2018 r. Bank posiada jeden udział w SSO SGB w wysokości 1 000,00 zł.

Bank posiada zaangażowanie kapitałowe w następujących podmiotach (których sprawozdania nie podlegają konsolidacji ze sprawozdaniem Banku):

<i>Nazwa podmiotu</i>	<i>Kwota zaangażowania</i>	<i>Przedmiot działalności</i>	<i>Zaangażowanie kapitałowe pomniejsza/nie pomniejsza fundusze własne Banku</i>
SGB-Bank S.A. w Poznaniu	1 100 000,00	Działalność finansowa	NIE
BPS S.A. w Warszawie	207 000,00	Działalność finansowa	NIE

II. Cele i strategie zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

Ryzyko kredytowe (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie)

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych¹ w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym: w 2018 roku - 5%; od 2019 - 4%;
- 3) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych² od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30%;
- 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

¹ Według wartości bilansowej brutto.

² Według wartości bilansowej brutto.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć maksymalnie 50% funduszy własnych Banku.
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym³;
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 5% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania⁴.
- 6) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 70% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania⁵;
- 7) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR;

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
- 2) ograniczenie kredytowania klientów oraz grup powiązanych klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału;
- 3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) dywersyfikacja ryzyka koncentracji geograficznej Banku poprzez utrzymanie odpowiedniej struktury aktywów na aktualnym terenie działania placówek.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały

---

³ Aktywa o charakterze bankowym stanowią aktywa, nie wynikające z działalności handlowej (zgodnie z definicją zawartą w art. 92 CRR).

⁴ Definicja portfela została określona w zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym.

⁵ Definicja portfela została określona w zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym; wartość portfela uwzględnia pomniejszenia o rezerwy celowe (w zasadach wartość portfela została określona jako suma nominalnych wartości kapitału)

w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;

- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 5% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 70% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl⁶) nie przekracza poziomów określonych w § 23.
- 2) stosowanie limitów LtV⁷, na maksymalnym poziomie⁸:
  - a) 80% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
  - b) 90% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
  - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;
  - d) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów indywidualnych, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 30 lat,
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
  - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
  - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 10% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości

---

⁶ Definicja wskaźnika Dtl znajduje się w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

⁷ Sposób obliczania wskaźnika LtV został szczegółowo opisany w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

⁸ Dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej:

- powstałych w okresie do 31 grudnia 2014 r. poziom wskaźnika LtV nie powinien przekraczać 95%,
- powstałych w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. poziom wskaźnika LtV nie powinien przekraczać 90%,
- powstałych w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. poziom wskaźnika LtV nie powinien przekraczać: 85% lub 90% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 85% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.

poniższą podstawę naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących dotyczących odsetek;

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 2,86% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 7% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 7 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl⁹) nie przekracza:

maksimum dla cech:

dochód i okres kredytowania

<i>dochód netto wnioskodawcy PWN – przeciętne wynagrodzenie netto w gospodarce</i>	<i>Maksymalny poziom Dtl</i>	
	<i>okres kredytowania</i>	
	<i>okres ≤ 5 lat</i>	<i>okres > 5 lat</i>
dochód < 1 x PWN	60%	50%
1 x PWN ≤ dochód < 2x PWN	70%	60%
dochód ≥ 2x PWN	80%	65%

przy czym, do ustalenia maksymalnego dopuszczalnego poziomu wskaźnika Dtl dla kilku gospodarstw domowych przyjmuje się najwyższy spośród dochodów wszystkich wnioskodawców wszystkich gospodarstw domowych.

Ryzyko operacyjne w Banku rozumiane jest jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych; definicja ta obejmuje ryzyko prawne, natomiast nie uwzględnia ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizację kosztów;
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;

⁹ Definicja wskaźnika Dtl znajduje się w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) utrzymywanie przez Bank nadwyżki aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni (tolerancja ryzyka płynności);
- 2) realizowanie strategii finansowania, o której mowa w ust. 3;
- 3) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 4) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 5) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) przynajmniej na poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy;
- 6) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony;
- 7) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku ;
- 8) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych oraz funduszy własnych w pasywach) na poziomie nieujemnym;
- 9) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów;

10) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;

11) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 75% pasywów ogółem;
- 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
- 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
- 4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
- 5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż 40% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka przeszacowania oraz 12% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka bazowego;

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 2% sumy bilansowej;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
  - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa),
  - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;

- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 3) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej;
- 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

Ryzyko kapitałowe – rozumiane jako posiadanie przez Bank niewystarczającego poziomu funduszy własnych do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz nie wystarczającego dla spełnienia wymogów nadzorczych umożliwiających funkcjonowanie, w ramach ryzyka kapitałowego Bank wyróżnia ryzyko nadmiernej dźwigni – ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego zobowiązują Bank do utrzymywania:

- kapitału założycielskiego w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
- sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
  - a) kapitał regulacyjny,
  - b) kapitał wewnętrzny;
- współczynników kapitałowych na poziomie co najmniej minimum regulacyjnego:
  - a) współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 4,5%,
  - b) współczynnik kapitału Tier I – 6%,
  - c) łączny współczynnik kapitałowy – 8%.

Po uwzględnieniu buforu kapitałowego: zabezpieczającego i ryzyka systemowego oraz okresów przejściowych Bank powinien posiadać współczynniki kapitałowe na poziomie:

- współczynnik kapitału podstawowego Tier I: w 2018 – 9,375%, od 2019 – 10%;
- współczynnik kapitału Tier I: w 2018 – 10,875%, od 2019 – 11,5%;
- łączny współczynnik kapitałowy: w 2018 – 12,875%, od 2019 – 13,5%.

Dodatkowo, poszczególne poziomy współczynników są powiększane o bufor antycykliczny.

W przypadku nie spełnienia współczynników kapitałowych powiększonych o bufor zabezpieczający, antycykliczny oraz ryzyka systemowego, Bank przygotowuje plan ochrony kapitału, który przedstawia Komisji Nadzoru Finansowego w terminie 5 dni roboczych od dnia, w którym stwierdził, że nie spełnia tego wymogu.

Plan ochrony kapitału obejmuje:

- ✓ przewidywane przychody i wydatki oraz prognozowany bilans;
- ✓ środki mające na celu podwyższenie współczynników kapitałowych;

- ✓ plan podwyższenia funduszy własnych w celu podwyższenia współczynników kapitałowych do wymaganego poziomu i przewidywany okres, w jakim to nastąpi.

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

- dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie, w 2018 – 12,875%, od 2019 – 13,5%.
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie w 2018 – 10,875%, od 2019 – 11,5%;
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie: w 2018 – 9,375%, od 2019 – 10%;
- obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 89%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 9%;
- dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowany stanowił 91% funduszy Tier I;
- dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- przekazywanie na fundusze własne minimum 90% nadwyżki bilansowej;
- posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
- ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Wołczynie;
- nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego.
- utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi ;
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 3) dążenie i dbałość o:
  - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
  - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
  - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
  - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank,

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- 2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 4) systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
  - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych (zwane dalej „zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a)”);
  - b) działalność komórki do spraw zgodności;
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie, o którym mowa w lit. a) jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach poziomu wymienionego w ust. 1:

- 1) pkt 1) funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
  - a) Oddziały i Filie Banku, w tym Punkty kasowe w Wołczynie i w Kluczborku,
  - b) Zespół finansowo – księgowo - sprawozdawczy,
  - c) Zespół ds. informatyki,
  - d) Zespół analityków kredytowych;
- 2) pkt 2) lit. a) funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
  - a) Zespół ds. ryzyk, monitoringu i windykacji, w tym:
    - stanowisko ds. ryzyk,
    - stanowisko ds. monitoringu i windykacji,
- 3) pkt 2) lit. b) funkcjonuje stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie o którym mowa w lit. a) wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym

- 1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie;
- 2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;

- 3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
- 4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;
- 5) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 6) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
- 7) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, w tym w szczególności w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym poziomie i drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a);
- 8) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
ponadto:
- 9) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem, w tym:

- 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
- 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;
- 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnienie wdrożenia planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
- 4) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
- 5) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
- 6) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;
- 7) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;
- 8) przekazuje Radzie Nadzorczej okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku; jednym z elementów informacji zarządczej jest raport z realizacji apetytu na ryzyko (zaprezentowanego w postaci wskaźników ilościowych), którego wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszej strategii.
- 9) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
ponadto:
- 10) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym poziomie oraz na drugim poziomie, przy czym nadzór nad ryzykami istotnymi przypisany jest Prezesowi Zarządu.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w niniejszej strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.

Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku

1) Ryzyko kredytowe

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- a) indywidualny
- b) portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

- a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości banków oraz w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

b) dla portfela kredytowego:

- ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
- ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
- ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
- ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
- ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
- monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
- analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
- analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
- ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
- przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów.

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

L.p.	Portfel w podziale wg - zaangażowania na:	Udział w portfelu:	Maksymalna wysokość
1.	Podmioty gospodarcze	kredytowym	35 %
	Jednostki samorządu terytorialnego	ogółem	20 %

	Osoby fizyczne		40 %
	Rolnicy indywidualni		40 %
2.	Kredyty w rachunku bieżącym	Ekspozycji kredytowych niefinansowych	30 %
	Kredyty inwestycyjne - komercyjne		30 %
	Kredyty obrotowe - komercyjne		15 %
	Kredyty preferencyjne		25 %
	Kredyty mieszkaniowe		35 %
	Pożyczki hipoteczne		8 %
3.	Udzielone gwarancje bankowe		3 %

Maksymalne kwoty jednostkowe

L.p.	Rodzaj ekspozycji kredytowej	Maksymalna kwota jednostkowa (w tys. zł)
1.	Kredyt na działalność gospodarczą	1 500 (3 000 w konsorcjum)
2.	Kredyt preferencyjny na finansowanie działalności rolniczej i przetwórstwa rolno-spożywczego:	1 500
	- gospodarstwo rolne	1 000
	- działły specjalne produkcji rolnej	1 500
	- przetwórstwo rolno-spożywcze	(3 000 w konsorcjum)
3.	Kredyt konsumencki	255,55
4.	Kredyt mieszkaniowy	500
5.	Kredyt konsolidacyjny	200
6.	Pożyczka hipoteczna	1 000
7.	Kredyt dla JST	5 000 (10 000 w konsorcjum)
	Gwarancja lub poręczenie udzielone na zlecenie:	
8.	Podmiotu finansowego	500
	Podmiotu niefinansowego	500
	Jednostek Samorządu Terytorialnego	1 000

Maksymalny okres kredytowania:

L.p.	Rodzaj ekspozycji kredytowej	Maksymalny okres kredytowania (w latach)
1.	Kredyty obrotowe	3
2.	Kredyty w rachunku bieżącym	5
3.	Kredyty inwestycyjne	15
4.	Kredyty mieszkaniowe	30
5.	Kredyty gotówkowe	7
6.	Kredyty okazjonalne	5
7.	Pożyczki hipoteczne	10
8.	Kredyty konsolidacyjne	10
9.	Kredyty preferencyjne	15

Maksymalny poziom zaangażowania w daną branżę:

L.p.	Symbol branży	Nazwa branży wg PKD 2007	Limit koncentracji branżowej w odniesieniu do uznanego kapitału
1.	A	Rolnictwo, łowiectwo leśnictwo i rybactwo	550%

2.	B	Górnictwo i wydobywanie	0%
3.	C	Przetwórstwo przemysłowe	100 %
4.	D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, gorącą wodę, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1%
5.	E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	20%
6.	F	Budownictwo	50 %
7.	G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	150 %
8.	H	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	50%
9.	I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	30%
10.	J	Informacja i komunikacja	4%
11.	K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	50%
12.	L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	50%
13.	M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20%
14.	N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	20%
15.	O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	220%
16.	P	Edukacja	1%
17.	Q	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	15%
18.	R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	25 %
19.	S	Pozostała działalność usługowa	25%
20.	T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi	1%
21.	U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0%

Maksymalny poziom koncentracji z tytułu jednego rodzaju zabezpieczenia:

L.p.	Rodzaj zabezpieczenia	Limit koncentracji zabezpieczeń w odniesieniu do uznanego kapitału
1.	Weksel własny i poręczenie wekslowe	300%
2.	Zastaw rejestrowy	150%
3.	Przewłaszczenie	50%
4.	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	300%
5.	Hipoteka pozostała	650%
6.	Poręczenie cywilne	5%
7.	Blokada lokaty	10%
8.	Wpłata określonej kwoty w złotych lub walucie wymienialnej na rachunek Banku spełniająca warunki określone w art. 102 ustawy Prawo bankowe (Kaucja)	5%
9.	Cesja wierzytelności z umów handlowych	30%
10.	Gwarancje	20%
11.	Ubezpieczenie kredytu	15%
12.	Pozostałe zabezpieczenia	80%

Maksymalny poziom koncentracji w region geograficzny:

L.p.	Rodzaj regionu	Limit koncentracji geograficznej
------	----------------	----------------------------------

		w odniesieniu do uznanego kapitału
1.	Powiat kluczborski	860%
2.	Powiat namysłowski	270%
3.	Powiat brzeski	25%
4.	Powiat strzeliński	10%
5.	Powiat oławski	5%
6.	Powiat oleśnicki	8%
7.	Powiat kępiński	20%
8.	Powiat wierszowski	6%
9.	Powiat oleski	60%
10.	Powiat opolski	30%
11.	Powiat nyski	5%
12.	Powiat prudnicki	4%

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego detalicznych ekspozycji kredytowych Bank ustanowił limity wewnętrzne dla łącznej kwoty DEK oraz na poszczególne rodzaje ekspozycji kredytowych.

Rodzaje i poziomy limitów zostały ustalone w oparciu o:

- 1) wyznaczone cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych;
- 2) poziom kredytów zagrożonych w poszczególnych rodzajach ekspozycji kredytowych;
- 3) poziom ryzyka kredytowego związanego z danym czynnikiem ryzyka np. rodzaj produktu, rodzaj zabezpieczenia:

Limity ograniczające ryzyko całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych zostały określone jako cele strategiczne w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem.

Limity dotyczące określenia maksymalnego poziomu pojedynczej ekspozycji detalicznej Bank określił w obowiązujących zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank przyjął następujące limity wewnętrzne determinujące strukturę portfela DEK ze względu na rodzaj produktu:

- 1) kredyty gotówkowe 30%;
- 2) kredyty okazjonalne 40%;
- 3) kredyty odnawialne w ROR 15%;
- 4) karty kredytowe 5%;
- 5) inne kredyty DEK 10%.

W przypadku pozostałych limitów Bank dokonał wyboru kredytów DEK objętych systemem limitowania kierując się zasadą, że ograniczeniem wewnętrznym będą objęte te rodzaje ekspozycji, które wiążą się z większym ryzykiem kredytowym; rodzaj i wysokość limitów przedstawia się następująco:

- 1) udział detalicznych ekspozycji kredytowych, dla których wskaźnik Dtl (wyliczony w momencie udzielenia kredytu) jest wyższy od 65% – maksymalnie 10% portfela DEK;
- 2) udział detalicznych ekspozycji kredytowych niezabezpieczonych – maksymalnie 10% portfela DEK;
- 3) udział detalicznych ekspozycji kredytowych o zmiennych stopach procentowych ustalanych w oparciu o rynkowe stopy procentowe – maksymalnie 10% portfela DEK;
- 4) udział detalicznych ekspozycji kredytowych udzielonych na warunkach niestandardowych – maksymalnie 10% portfela DEK;

Bank nie monitoruje limitów, za wyjątkiem limitów, o których mowa w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, jeżeli łączna kwota ekspozycji w portfelu DEK

stanowi nie więcej niż 7% portfela kredytowego oraz wskaźnik należności zagrożonych portfela DEK kształtuje się poniżej 2,86%.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank ustanowił limity wewnętrzne odnoszące się do całego portfela tych ekspozycji oraz poszczególnych rodzajów ekspozycji kredytowych.

Bank dokonał wyboru pozycji objętych systemem limitowania kierując się zasadą, że ograniczeniem wewnętrznym będą objęte te rodzaje ekspozycji, które wiążą się z większym ryzykiem kredytowym; rodzaj i wysokość limitów przedstawia się następująco:

- 1) udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, których celem kredytowania nie jest finansowanie nieruchomości – maksymalnie 45% kwoty EKZH;
- 2) udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, w których zabezpieczeniem jest nieruchomość mieszkalna – maksymalnie 40% kwoty EKZH;
- 3) udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, dla których łączna wartość kredytów powyżej 1.000 tys. zł – maksymalnie 20% kwoty EKZH;
- 4) udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, dla których kredytobiorcą jest podmiot z branży budowlanej lub z branży obsługującej rynek nieruchomości – maksymalnie 20% kwoty EKZH;
- 5) udział detalicznych ekspozycji kredytowych nie związanych z finansowaniem nieruchomości – maksymalnie 30% portfela detalicznych EKZH.

2) Ryzyko operacyjne

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- a) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce
- b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych, w oparciu o:

- „mapę ryzyka operacyjnego”,
- testy warunków skrajnych,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
- samoocenę ryzyka,

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- a) wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
- b) wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
- c) stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę”, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- d) transferowanie ryzyka,
- e) stosowanie planów ciągłości działania.

W ramach regulacyjnego wymogu na ryzyko operacyjne Bank określa tolerancję/apetyt na następujące ryzyka:

Lp.	Ryzyko	Opis ryzyka	Tolerancja/apetyt na ryzyko w % do wymogu na RO
1	Technologiczne i techniczne (ryzyka IT)	ryzyko zakłóceń działalności podmiotu wskutek zaburzeń pracy systemów teleinformatycznych i informacyjnych	10

2	Outsourcingu	ryzyko negatywnego wpływu ze strony podmiotu zewnętrznego na ciągłość, integralność lub jakość funkcjonowania podmiotu, jego majątku lub pracowników	5
3	Nadużyć/defraudacji	ryzyko związane ze świadomym działaniem na szkodę podmiotu przez jego pracowników lub osoby trzecie	5
4	Prania brudnych pieniędzy	ryzyko poniesienia strat w wyniku zamieszania w proceder prania brudnych pieniędzy prowadzony przez klientów, pośredników lub pracowników	10
5	Bezpieczeństwa płatności internetowych	ryzyko zakłócenia funkcjonowania podmiotu lub strat finansowych w wyniku niedostatecznej ochrony jego zasobów i informacji	5
6	Zdarzeń zewnętrznych (ciągłości działania)	ryzyko braku możliwości prowadzenia działalności przez podmiot lub poniesienia strat w wyniku zdarzeń nadzwyczajnych takich jak trzęsienia ziemi, pożary, powodzie, akty terroru, brak dostępu do siedziby (miejsca prowadzenia działalności) lub mediów	20
7	Zasobów ludzkich (kadrowe)	ryzyko zakłóceń działalności podmiotu wskutek niemożności pozyskania i utrzymania pracowników i menedżerów o odpowiednich kwalifikacjach	2
8	Prawne	ryzyko poniesienia strat na skutek błędnego lub zbyt późnego opracowania lub uchwalenia regulacji, ich niestabilności, zmian w orzecznictwie, błędnego ukształtowania stosunków prawnych, jakości dokumentacji formalno-prawnej czy niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub innych organów w sprawach spornych prowadzonych z innymi podmiotami.	5
9	Utraty reputacji	ryzyko związane z negatywnym odbiorem wizerunku podmiotu przez klientów, kontrahentów, inwestorów, akcjonariuszy, nadzorców, regulatorów oraz opinię publiczną.	5
10	Zgodności (compliance)	ryzyko wynikające z działania podmiotu niezgodne z szeroko rozumianymi normami (nie tylko prawnymi) lub konfliktu interesów	5
11	Modeli	ryzyko wdrożenia nieprawidłowo zbudowanych (zdefiniowanych) modeli, taryf lub parametrów, niewłaściwego zastosowania modeli lub braku niezbędnej ich aktualizacji	2
12	Bancassurance	ryzyko związane z łączeniem produktów bankowych z ubezpieczeniowymi, badane w ramach oceny ryzyka kredytowego oraz ryzyka braku zgodności.	2

Bank, w celu określenia tolerancji/apetytu na ryzyko operacyjne, wyznaczył wskaźniki KRI i określił dla nich stosowne limity, które zawarte są w załączniku do Zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym.

3) Ryzyko płynności (opisane również szerzej w części XIII)

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- a) płynności bieżącej,
- b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
- c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
  - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
  - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,
  - analizę wskaźników płynnościowych,
  - ocenę poziomu aktywów płynnych,
  - testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzegania,
- c) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- d) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

Podstawowymi limitami, w zakresie których Bank nie dopuszcza sytuacji ich przekraczania są następujące limity regulacyjne:

1) nadzorcze miary płynności,

Na nadzorcze miary płynności składają się miary płynności długoterminowej:

- współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi wyznaczony jako iloraz funduszy własnych Banku do aktywów niepłynnych ($B1/A5$);
- współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi wyznaczony jako iloraz sumy funduszy własnych i środków obcych stabilnych do sumy aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności ($(B1+B2)/(A5+A4)$).

Miary płynności		Wartość minimalna
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi ($B1 / A5$)	1,00
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ($(B1 + B2) / (A5 + A4)$)	1,00

- 2) wskaźnik LCR - wymóg dotyczący pokrycia płynności – wskaźnik płynności krótkoterminowej obliczony w oparciu o przepisy CRR. Budowa wskaźnika LCR dotyczy zasad obowiązujących w Systemie, przy czym wartość ostrzegawcza dla wskaźnika LCR wynosi nie mniej niż 100%, natomiast wartość krytyczna wynosi min 80%;
- 3) wskaźnik NSFR - wymóg dotyczący stabilnego finansowania netto – wskaźnik płynności długoterminowej obliczony w oparciu o przepisy CRR; budowa wskaźnika,

do czasu określenia przez EUNB sposobu sformułowania wymogu stabilnego finansowania oraz przyjęcia przez Parlament Europejski i Radę UE poziomu tego wskaźnika, została określona przez Spółdzielnię; wartość ostrzegawcza wskaźnika NSFR wynosi nie mniej niż 111%, a wartość krytyczna wynosi min 100%.

Ponadto, Bank przyjął następujące limity wewnętrzne:

1) limity luki niedopasowania

	do 1 m-ca	do 3 m-cy	do 6 m-cy	do 12 m-cy	powyżej 1 roku	powyżej 2 lat	powyżej 5 lat	powyżej 10 lat	powyżej 20 lat
Limit	Min 1,00	Min 1,00	Min 1,00	Min 1,00	Max 1,00	Max 1,00	Max 1,00	Max 1,00	Max 1,00

2) w celu zapewnienia kompleksowości stosowanych limitów Bank wprowadza następujące, dodatkowe limity wewnętrzne:

- udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej – maksimum 20%; sumy bilansowej;
- udział łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej – maksimum 15%;
- udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały – minimum 105%;

4) **Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym**

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- a) przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- b) bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych, w oparciu o:
  - Lukę stopy procentowej,
  - ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
  - analizę wskaźników,
  - testy warunków skrajnych

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

Lp.	LIMITY OGRANICZAJĄCE POZIOM RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 100 p.b.)	Limit
1	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	40,00%
2	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego	12,00%
3	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	1,00%
3	Limit maksymalnego udziału sumy luk w przedziałach przeszacowania powyżej 12 miesięcy w relacji do funduszy własnych	30,00%
DODATKOWE LIMITY NIETYMAGANE (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b. w odniesieniu do funduszy własnych)		
1	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	20,00%
2	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie	20,00%

5) Ryzyko walutowe

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- wyznaczanie pozycji walutowych
- ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) domykanie pozycji walutowych.

W obszarze ryzyka walutowego Bank stosuje następujące limity:

- 1) całkowitej pozycji walutowej w wysokości maksymalnie 2% funduszy własnych;
- 2) otwartych indywidualnych pozycji walutowych netto w wysokości maksymalnie:
  - a) 4% funduszy własnych Banku - w odniesieniu do EUR;
  - b) 4% funduszy własnych Banku - w odniesieniu do USD;
  - c) 3% funduszy własnych Banku - w odniesieniu do GBP.
- 3) aktywów płynnych (stan gotówki w kasie, środki na rachunkach nostro oraz depozyty jednodniowe) dla każdej waluty oddzielnie, na poziomie równym sumie:
  - a) 15% środków zgromadzonych przez klientów na rachunkach a`vista i bieżących;
  - b) 10% środków utrzymywanych przez klientów na rachunkach terminowych.

6) Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
- b) szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- c) ocenę współczynników kapitałowych,
- d) ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- e) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- b) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

W stosuje następujące limity alokacji kapitału:

Alokacja kapitału	% kapitału dostępnego
ryzyko kredytowe	66,88%
regulacyjny wk	52,38%
dodatkowy wk	14,50%
ryzyko operacyjne	8,00%
regulacyjny wk	8,00%
dodatkowy wk	0,00%
ryzyko walutowe	0,29%
regulacyjny wk	0,00%
dodatkowy wk	0,29%
ryzyko koncentracji	0,50%
ryzyko płynności	1,00%
ryzyko stopy procentowej	12,00%

ryzyko kapitałowe	0,22%
cwk	60,38%
wwk	88,89%
R (min)	12,88%
R wew (min)	9,00%

7) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

4. Adekwatności systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

Rodzaj ryzyka istotnego	Kapitał wewnętrzny	Kapitał regulacyjny	Dodatkowe wymogi kapitałowe	Realizacja limitów dla			Realizacja limitów dla dodatkowych			Realizacja limitów dla			Profil ryzyka
				wykorzystanie kapitału dostępnego (% fw)	limit	Wykorzystanie limitu	wykorzystanie kapitału dostępnego (% fw)	limit	Wykorzystanie limitu	wykorzystanie kapitału dostępnego	limit	Wykorzystanie limitu	
Ryzyko kredytowe	11 624,56	9 129,00	2 495,56	50,26%	52,38%	95,96%	13,74%	14,50%	94,76%	64,00%	66,88%	95,70%	79,7%
Ryzyko rynkowe	-	-	-	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,29%	0	0	0,29%	0,00%	0,0%
Ryzyko operacyjne	1 308,00	1 308,00	-	7,20%	8,00%	90,02%	0,00%	0,00%	0	7,20%	8,00%	90,02%	9,0%
Ryzyko koncentracji zaangażowań	-	-	-	-	-	-	0,00%	0,50%	0,00%	-	-	-	0,0%
koncentracji dużych ekspozycji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
koncentracji w ten sam sektor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
koncentracji w ten sam region	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ryzyko stopy procentowej w k	1 633,47	-	1 633,47	-	-	-	8,99%	12,00%	0,74945104	-	-	-	11,2%
Ryzyko płynności	13,00	-	13,00	-	-	-	0,07%	1,00%	7,16%	-	-	-	0,1%
Ryzyko kapitałowe	-	-	-	-	-	-	0,00%	0,22%	0,00%	-	-	-	0,0%
Kapitał regulacyjny	10 437,00			57,46%	60,38%	95,17%							100%
Kapitał wewnętrzny	14 579,03									80,3%	88,89%	90,30%	
Łączny współczynnik kapitałowy							13,92%						
Wewnętrzny współczynnik kap							9,97%						

5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Poszczególne członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku sprawują następującą ilość funkcji w zarządzie lub radzie nadzorczej innego podmiotu:

	Liczba funkcji w zarządzie innego podmiotu	Liczba funkcji w radzie nadzorczej innego podmiotu
ZARZĄD		
Baldy Jacek – Prezes Zarządu	0	0

Chrzanowski Mariusz - Wiceprezes Zarządu	0	0
Rokita Dariusz – Wiceprezes Zarządu	0	0
RADA NADZORCZA		
Kosturek Czesława – Przewodnicząca Rady Nadzorczej	0	2
Bogdanowicz Ludwik – Zastępca Przewodniczącego Rady	0	0
Radlok Bernard – Sekretarz Rady Nadzorczej	2	3
Grabuś Piotr – Członek Rady Nadzorczej	2	3
Gnacy Gerard – Członek Rady Nadzorczej	0	0
Kuliga Paweł – Członek Rady Nadzorczej	0	0
Panicz Przemysław – Członek Rady Nadzorczej	1	1
Pieńkowski Mariusz – Członek Rady Nadzorczej	1	1
Staliś Bronisław – Członek Rady Nadzorczej	0	0

6. **Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedniości**

Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Wołczynie określona jest w następujących regulacjach:

- 1) „Polityce oceny odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu, członków Zarządu oraz Zarządu w Banku Spółdzielczym w Wołczynie” wprowadzonej Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 52/2018 z dnia 28.12.2018r.
- 2) „Procedurze oceny kwalifikacji zawodowych i reputacji członków Rady Nadzorczej lub kandydatów na członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Wołczynie” zatwierdzonej Uchwałą Zebrania Przedstawicieli Nr 16/2018 z dnia 27.04.2018r., Procedura zostanie zmodyfikowana w 2019 roku.

Zgodnie z art. 22aa ust. 1 ustawy Prawo bankowe członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku powinni mieć wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, oraz dawać rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

POLITYKA WYBORU CZŁONKÓW ZARZĄDU

Przy wyborze kandydatów na członków Zarządu, uwzględnia się cechy i kompetencje istotne z punktu widzenia potrzeby zapewnienia prawidłowości realizacji zadań przez Zarząd. Przed dokonaniem wyboru kandydatów na członków Zarządu należy dokonać oceny odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu, która ma na celu stwierdzenie czy wszyscy członkowie Zarządu będą posiadali wiedzę, umiejętności i doświadczenie

odpowiednie do funkcji, którą mają pełnić i związanych z tą funkcją obowiązków, a także czy dają rękojmię należytego wykonywania obowiązków związanych z tą funkcją, w tym legitymują się odpowiednią reputacją i wiarygodnością, a także niezależnością i brakiem konfliktu interesów. Odpowiedniość obejmuje również uczciwość, etyczność i niezależność osądu każdej osoby oraz zdolność poświęcania wystarczającej ilości czasu na wykonywanie swoich obowiązków.

Rada Nadzorcza, dokonując wyboru członków Zarządu, wybiera wyłącznie wykwalifikowane i doświadczone osoby oraz zapewnia odpowiednie planowanie sukcesji w Zarządzie zgodnie z wszystkimi wymogami prawnymi dotyczącymi składu, wyznaczania lub sukcesji Zarządu, zgodnie z zasadami przewidzianymi w Polityce kadrowej Banku. Rada Nadzorcza przeprowadza wstępną ocenę odpowiedniości indywidualnej przed wyznaczeniem członka Zarządu celem zapewnienia właściwej liczby członków oraz odpowiedniego składu Zarządu.

W celu dokonania indywidualnej wstępnej oceny odpowiedniości Kandydat na członka Zarządu, zobowiązany jest do złożenia właściwych arkuszy informacyjnych, których wzory określone są w załączniku nr 1, nr 5 do niniejszej Polityki, a także informacji o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego zgodnie z Ustawą z dnia 12 kwietnia 2018r. o zasadach pozyskiwania informacji o niekaralności osób ubiegających się o zatrudnienie i osób zatrudnionych w podmiotach sektora finansowego, osobie wyznaczonej przez Radę Nadzorczą, pod rygorem niewpisania na listę Kandydatów na członka Zarządu.

Niezłożenie arkuszy informacyjnych oraz informacji o których mowa wyżej może stanowić przesłankę negatywnej oceny kwalifikacji.

Złożone przez kandydatów na członków Zarządu Arkusze informacyjne wraz z oświadczeniami oraz informacje o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego są przekazywane Radzie Nadzorczej, która dokonuje na ich podstawie oceny kwalifikacji. Rada Nadzorcza przeprowadzając wstępną ocenę odpowiedniości indywidualnej kandydatów na członków Zarządu uwzględni w szczególności, czy:

- 1) mają wystarczająco nieposzlakowaną opinię,
- 2) dysponują wystarczającym poziomem wiedzy, umiejętności i doświadczenia, aby wykonywać swoje obowiązki,
- 3) potrafią działać w sposób uczciwy i etyczny, zachowując niezależność osądu, aby móc oceniać decyzje organu zarządzającego pełniącego funkcję kierowniczą i w razie konieczności skutecznie przeciwstawić się takim decyzjom oraz skutecznie nadzorować i monitorować proces podejmowania decyzji,
- 4) poświęcają lub będą poświęcać wystarczającą ilość czasu na wykonywanie swoich obowiązków w instytucji,
- 5) cechują się niezależnością osądu.

Rada Nadzorcza dokonuje oceny kwalifikacji podejmując uchwałę wraz z uzasadnieniem, wskazującym na dokonaną ocenę kwalifikacji, z podaniem informacji, które z wymogów określonych w art. 22aa ustawy - Prawo bankowe zostały uznane za spełnione oraz jakie okoliczności, w szczególności dotyczące Banku, osoby, której dotyczy informacja, lub obsadzanego stanowiska i przyporządkowanych do niego kompetencji, zostały wzięte pod uwagę. Oceny odpowiedniości kandydata na Prezesa Zarządu powinna być poprzedzona opinią Banku Zrzeszającego oraz opinią Spółdzielczego Systemu Ochrony, o ile taka zostanie wydana. Rada Nadzorcza przed podjęciem uchwały wskazującej kandydata na Prezesa Zarządu zobowiązana jest do odebrania od osoby aplikującej stosownych zaświadczeń i oświadczeń dokumentujących stan wykształcenia i posiadanego doświadczenia zawodowego, a także przygotowanego przez kandydata planu rozwoju Banku. Rada Nadzorcza może zobowiązać kandydata do przedłożenia również innych dokumentów, wymaganych przez Komisję Nadzoru Finansowego, niezbędnych do dokonania przez Komisję oceny kandydata na Prezesa Zarządu w celu wydania zgody na jego powołanie.

Rada Nadzorcza po zakończeniu oceny odpowiedniości zobligowana jest przekazać niezwłocznie do Komisji Nadzoru Finansowego wynik oceny odpowiedniości członków Zarządu, w tym dokonaną przez Radę Nadzorczą

POLITYKA WYBORU CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ

Przy wyborze kandydatów na członków Rady, uwzględnia się cechy i kompetencje istotne z punktu widzenia potrzeby zapewnienia prawidłowości realizacji zadań przez Radę, w tym konieczności powołania w Banku Komitetu Audytu.

Przed dokonaniem wyboru kandydatów na członków Rady należy dokonać oceny kwalifikacji kandydatów na członków Rady, która ma na celu stwierdzenie, czy kandydaci na członków Rady dają rękojmię należytego wykonywania swoich obowiązków, to jest, czy są w stanie w sposób konstruktywny kwestionować podejmowane przez Zarząd decyzje oraz sprawować skuteczny nadzór, a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji czynności nadzorczych oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla reputacji Banku.

Przy ocenie kwalifikacji bierze się pod uwagę, to że członkowie Rady obowiązani są pełnić swoje funkcje w sposób uczciwy i rzetelny oraz kierować się niezależnością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podejmowania i wykonania decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem bankiem, jak również sposób i skuteczność współpracy członków Rady wewnątrz jak i na zewnątrz Rady.

Kandydat na członka Rady zobowiązany jest złożyć arkusz informacyjny organowi dokonującemu wyboru członka Rady, pod rygorem niewpisania na listę kandydatów na członka Rady.

Indywidualna ocena kwalifikacji obejmuje:

- 1) ustalenie czy kandydat na członka Rady posiada kwalifikacje niezbędne do sprawowania funkcji nadzorczych, w tym w szczególności odpowiednie doświadczenie, wykształcenie i umiejętności,
- 2) ustalenie, czy zaistniały okoliczności mogące wpływać na reputację kandydata na członka Rady, które to mogą wpływać na reputację Banku,
- 3) ustalenie, czy kandydat na członka Rady spełnia wymogi niezależności.

Wymogi niezależności dla kandydatów na członków Rady, w tym członków Komitetu Audytu w jednostkach zainteresowania publicznego określone są w ustawie z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz w Ustawie z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze.

Zarząd Banku informuje w terminie 14 dni Komisję Nadzoru Finansowego o powołaniu lub odwołaniu Członków Rady oraz o ocenie ich odpowiedniości.

7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W 2018 roku w Banku funkcjonował Komitet Audytu powołany spośród członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Wołczyńcu – Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 32/2017 z dnia 16.10.2017r.

8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku.

W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka (wynikające z pomiarów opisanych w części II.3), w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- informacja o realizacji przyjętych w Banku limitów,
- wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Raporty z zakresu ryzyka płynności pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Co do zasady raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej kwartalną.

III. Fundusze własne

1. Budowa funduszy własnych

<i>Lp*</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Kwota</i>
1	Instrumenty kapitałowe	16 654
2	Zyski zatrzymane	
3	Skumulowane inne całkowite dochody	75
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	780
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	397
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	
7a	Dodatkowe odliczenie z tytułu rezerw	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-23
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)	
22	Kwota przekraczająca próg 15% (kwota ujemna)	

23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	
25a	Straty za bieżący rok obrachunkowy (kwota ujemna)	
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	
26	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468	
	W tym: 20% filtr dla niezrealizowanego zysku 1	
	W tym: 20% filtr dla niezrealizowanego zysku 2	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	
29	Kapitał podstawowy Tier I	17 882
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	
39	Bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
41a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
41b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	
44	Kapitał dodatkowy Tier I	0
45	Kapitał Tier I	17 882
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	280
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	280
54	Bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń	

	od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
56b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	
58	Kapitał Tier II	280
59	Łączny kapitał	18 163
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	114 131
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,71
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,71
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,92
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko	4,875%
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	1,875%
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0%
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3,000%
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0%
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	35,57%
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	1 307
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji

2. Ogólny opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I

Rachunek funduszy własnych został przeprowadzony zgodnie z art.127 Ustawy Prawo Bankowe oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. (CRR) i Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. (CRD IV).

Wysokość funduszy własnych na dzień 31.12.2018 r. wynosiła 18 163 450,95 zł, tj.: 4 224 058,36 euro przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu 31.12.2018 rok (1 EUR = 4,3000 PLN).

Kapitał założycielski zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. (CRR) i Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. (CRD IV) na dzień 31.12.2018 r. wynosił 17 051 000,03 zł tj. 3 965 348,84 euro.

Suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (kapitał regulacyjny) wynosiła 10 437 tys. zł, natomiast oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku (kapitał wewnętrzny) wynosiła 14 579 tys. zł, stwarzając odpowiednią nadwyżkę funduszy własnych nad tymi wymogami.

Wykazany na 31.12.2018 roku regulacyjny wymóg kapitału w odniesieniu do funduszy własnych wygenerował **współczynnik wypłacalności na poziomie 13,92 %**.

3. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier i kapitału Tier II zgodnie z poniższym wzorem

Bank Spółdzielczy w Wołczynie nie posiada instrumentów kapitałowych typu wyemitowane obligacje.

IV. Wymogi kapitałowe

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
- c) walutowego. w oparciu o metodę de mini mis.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych, o których mowa w ust. 3, oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na minimalnym poziomie 9%. Na datę informacji relacja wynosiła 9,97%.

W 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

<i>Kategoria</i>	<i>Wartość aktywów ważonych ryzykiem tys. zł</i>	<i>Wymóg kapitałowy tys. zł</i>
ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych		
ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	2 427	194
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	6	0
ekspozycje wobec instytucji	0	0
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	14 206	1 136
ekspozycje detaliczne	58 457	4 677
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	28 409	2 273
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	4 043	323
ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania		
ekspozycje kapitałowe	1 711	137
pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem		
inne pozycje	4 872	390
Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe		9 130

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego

<i>Ryzyko</i>	<i>Regulacyjny wymóg kapitałowy tys. zł</i>
• kredytowe	9 129
• operacyjne	1 308
• walutowe	
RAZEM	10 437

V. Ryzyko kredytowe

1. Definicja dla należności przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Za należności przeterminowane Bank uznaje należności, które nie zostały spłacone w terminach określonych w umowie o kredyt.

Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Bank tworzy rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- ✓ kategorii "normalne" - w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych;
- ✓ kategorii "pod obserwacją";
- ✓ grupy "zagrożone" – w tym do kategorii "poniżej standardu", "wątpliwe" lub "stracone".

Obowiązek tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi nie dotyczy ekspozycji kredytowych stanowiących udzielone zobowiązania pozabilansowe w przypadku, gdy postanowienia umowy:

- ✓ gwarantują bankowi swobodę w podjęciu decyzji o uruchomieniu środków w ramach zobowiązania lub
- ✓ uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania od terminowej obsługi już wykorzystanej części i niebudzącej obaw sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika w przypadku, gdy wymagane jest stosowanie tego kryterium, lub
- ✓ uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania od złożenia zabezpieczeń wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia, umożliwiających pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi o kwotę odpowiadającą uruchomianym środkom lub klasyfikowanie ekspozycji kredytowej do kategorii „normalne”.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne” oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów, stanowiącego 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii "pod obserwacją", "poniżej standardu", "wątpliwe" i "stracone" oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi:

- ✓ 1,5 % w przypadku kategorii "pod obserwacją";
- ✓ 20 % w przypadku kategorii "poniżej standardu";
- ✓ 50 % w przypadku kategorii "wątpliwe";
- ✓ 100 % w przypadku kategorii "stracone".

Wymagany poziom rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne” oraz do kategorii „pod obserwacją” wraz z

odpisami aktualizującymi należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi może być pomniejszony o kwotę równą 25% rezerwy na ryzyko ogólne.

Podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, ale z uwzględnieniem przewidywanej w związku z restrukturyzacją zadłużenia kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej.

Bank może pomniejszać podstawę naliczania rezerw oraz odpisów zgodnie z zasadami opisanymi w procedurze Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku w Banku Spółdzielczym w Wołczynie

W przypadku, gdy Bank posiada wobec dłużnika ekspozycje kredytowe stanowiące zarówno należności bilansowe, jak i udzielone zobowiązania pozabilansowe, jeżeli warunki umowy nie stanowią inaczej, posiadane zabezpieczenia uwzględnia się w pierwszej kolejności w ustalaniu podstawy tworzenia rezerwy celowej na należności bilansowe oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi (czyli kolejność jest następująca: kapitał/odsetki/zobowiązania pozabilansowe).

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi tworzy się, aktualizuje co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych, przy uwzględnieniu warunków wymienionych w procedurze.

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi tworzy się w ciężar kosztów.

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia. Zmniejszenia dokonuje się po terminie wydania odpowiedniej decyzji, nie później jednak niż w terminie najbliższej klasyfikacji. Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisywane w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych. Ekspozycje kredytowe, z wyłączeniem zobowiązań pozabilansowych lub inne aktywa umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają uprzednio utworzone rezerwy oraz odpisy, w kwocie umorzonej, przedawnionej lub nieściągalnej.

Rozwiązanie rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi następuje po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia, tzn. w przypadku:

- ✓ całkowitej spłaty lub wygaśnięcia ekspozycji kredytowej z tytułu zobowiązania pozabilansowego;
- ✓ częściowej spłaty ekspozycji kredytowej, w części odpowiadającej tej spłacie;
- ✓ zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji;
- ✓ wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych, oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi, o których mowa w procedurze;
- ✓ wygaśnięcia ekspozycji kredytowej w wyniku przejęcia przez Bank aktywów dłużnika, jeżeli ich wartość rynkowa jest równa lub wyższa niż dług;
- ✓ wzrostu wartości rezerwy na ryzyko ogólne.

2. Klasy ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące klasy/kategorie:

<i>Klasa ekspozycji</i>	<i>wartość tys. zł</i>	<i>Czy klasa jest istotna tak/nie</i>
-------------------------	----------------------------	---

wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	2 427	
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	14 206	
ekspozycje detaliczne	58 457	
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	28 409	
których dotyczy niewykonanie zobowiązania	4 043	

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące regiony geograficzne:

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji
Suma	165 783,00
Region 1 kluczborski	115 409
Region 2 namysłowski	32 605
Region 3 brzeski	1 893
Region 4 strzeliński	0
Region 5 oławski	0
Region 6 oleśnicki	515
Region 7 kępiński	1 875
Region 8 wieruszowski	444
Region 9 oleski	10 373
Region 10 opolski	2 351
Region 11 nyski	298
Region 12 prudnicki	20

Ryzyko koncentracji zabezpieczeń w zakresie poszczególnych rodzajów zabezpieczeń nie wymaga dodatkowego kapitału. Najwyższe zaangażowanie dotyczy zabezpieczenia na hipotecę pozostałej i przy limicie 650% kapitału uznanego, wykorzystanie wynosi 59%. Natomiast kwota 37 257 tys. zł, na którą składają się weksle i poręczenia wekslowe stanowi 68% limitu, który ustalony jest na poziomie 300% kapitału uznanego. Wykorzystanie limitu zabezpieczenia jakim jest hipoteka na nieruchomości mieszkalnej wyniosło 80%.

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):
Dla istotnych klas ekspozycji (wyznaczonych w pkt 2) podział na branże przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji
Suma	92 602,00
- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	42 798
- górnictwo i wydobywanie	0
- przetwórstwo przemysłowe	6 492
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	0
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	24
- budownictwo	1 005
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	12 489
- transport i gospodarka magazynowa (handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi)	1 509
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3 617
- informacja i komunikacja	0
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4 013
- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2 351
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	917
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 357
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	12 124
- edukacja	100
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna	1 304
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacja	645
- pozostała działalność usługowa	1 857
- gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi	0
- organizacje i zespoły eksterytorialne	0

Ryzyko kredytowe wynikające z koncentracji branżowej na koniec grudnia 2018 roku nie wymaga dodatkowej alokacji kapitału. Najwyższe zaangażowanie występuje w branży rolnictwo, łowiectwo, myślistwo i leśnictwo przy wykorzystaniu limitu na poziomie 43% (ustalony limit kontrolny 550% kapitału uznanego), a także handel hurtowy i detaliczny naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle, gdzie wykorzystanie limitu ukształtowało się na poziomie 46% oraz w branży administracja publiczna i obrona narodowa: obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, gdzie wykorzystanie limitu wynosi 30% przy ustalonym limicie 220% kapitału uznanego.

5. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

Podział ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności przedstawia się następująco:

Termin zapadalności	wartość tys. zł
do 1 miesiąca	1 780
1 – 3 miesięcy	11 319
3 – 6 miesięcy	11 640
6 – 12 miesięcy	17 593
1 rok – 2 lat	17 710
2 lata – 5 lat	33 980
5 lat – 10 lat	28 772
10 lat – 20 lat	18 486
powyżej 20 lat	6 093

6. Struktura ekspozycji zagrożonych według kategorii dla regionów geograficznych i branż

Podział ekspozycji kredytowych zagrożonych dla regionów geograficznych i branż przedstawia się następująco:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Poniżej standardu</i>	<i>wątpliwe</i>	<i>Stracone</i>
<i>Istotny region geograficzny</i>			
Region 1 kluczborski	1 192	643	550
Region 2 namysłowski	0	137	512
Region 3 brzeski	0	0	11
<i>Istotna branża</i>			
Budownictwo			65
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	296		
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		643	
Przetwórstwo przemysłowe			73
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	11	137	134
Transport i gospodarka magazynowa	733		
<i>Wszystkie ekspozycje zagrożone</i>	<i>Poniżej standardu</i>	<i>wątpliwe</i>	<i>Stracone</i>
Suma	1092	780	1 073

7. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym

<i>Kategoria</i>	<i>Saldo początkowe</i>		<i>Saldo końcowe</i>	
	<i>Rezerwy celowe</i>	<i>Odpisy na odsetki</i>	<i>Rezerwy celowe</i>	<i>Odpisy na odsetki</i>
<i>Poniżej standardu</i>	213	1	194	1
<i>Wątpliwe</i>	0	0	68	1
<i>Stracone</i>	482	224	618	247

VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Oprócz podstawowej funkcji, jaką spełniają przyjęte w Banku zabezpieczenia, pozwalają one również bezpośrednio zredukować skalę zrealizowanego ryzyka kredytowego. Bank wykorzystuje przyjęte zabezpieczenia do pomniejszenia podstawy naliczania rezerw celowych zgodnie z zapisami rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz zgodnie z wytycznymi Spółdzielni zawartymi w zasadach klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych w Systemie Ochrony SGB.

Ustanowione przez Bank zabezpieczenia mogą stanowić podstawę do zmniejszenia kwoty regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe poprzez możliwość stosowania preferencyjnej wagi ryzyka (35%) dla ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach lub poprzez zastosowanie przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego; szczegółowe wymogi, które muszą spełniać zabezpieczenia dla wymienionych celów zostały określone w obowiązujących w Banku zasadach wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Ryzyko rezydualne, występujące w związku ze stosowaniem technik redukcji ryzyka kredytowego, Bank ogranicza zgodnie z obowiązującymi w Banku Zasadami klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych oraz Zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

<i>Rodzaj zabezpieczenia</i>	<i>Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa brutto) dla których Bank stosuje pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych tys. zł</i>
Hipoteka na nieruchomości	1 319

VII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

- 1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- 2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej,
- 3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,

którym to kategoriom przypisywana jest waga ryzyka odpowiadająca stopniu jakości kredytowej rządu polskiego.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez ECAI:

- 1) Fitch Ratings;
- 2) Moody's Investors Service;
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględnia tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich;

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

<i>Stopień jakości kredytowej</i>	<i>Ocena wiarygodności kredytowej</i>		
	<i>Fitch Ratings</i>	<i>Moody's Investors Service</i>	<i>Standard and Poor's Ratings Services</i>
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

VIII. Ryzyko rynkowe

Bank nie tworzy wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka walutowego według stanu na datę sporządzania informacji.

IX. Ryzyko operacyjne

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego. Bank nie poniósł strat brutto wynikających z ryzyka operacyjnego w 2018 roku.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego liczony metodą BIA wynosi 1 308 tys. zł i jest obligatoryjny w 2018 r. W IV kwartale 2018 roku w Banku w wyniku wystąpienia zdarzeń z zakresu ryzyka operacyjnego Bank nie poniósł szkód materialnych.

Na koniec grudnia 2018 roku Bank nie tworzy dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, gdyż oszacowana wartość 10 tys. zł nie przewyższa poziomu regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne, który w pełni pokryłby skutki tworzenia dodatkowych wymogów kapitałowych z ryzyka operacyjnego.

Na koniec 2018 roku oceniono ryzyko operacyjne Banku jako niskie.

X. Ekspozycje kapitałowe

Bank posiada Bankowe Papiery Wartościowe serii „D”, w SGB-Banku S.A. w Poznaniu, w ilości 200 sztuk o łącznej wartości nominalnej 200.000,00 zł. oraz serii „F”, w SGB-Banku S.A. w Poznaniu, w ilości 200 sztuk o łącznej wartości nominalnej 200.000,00 zł. Łącznie razem 400 sztuk o wartości nominalnej 400.000,00 zł.

Nazwa jednostki	Ilość	Wartość na dzień 31.12.2017r.(w zł)	Wartość na dzień 31.12.2018r.(w zł.)	Sposób wyceny
SGB-Bank S.A. w Poznaniu	400	400 000,00	400 000,00	Ceny nabycia
RAZEM		400 000,00	400 000,00	

Na dzień bilansowy w/w papiery wartościowe zostały wycenione według ceny nabycia.

Należności (kredyty) od podmiotów niefinansowych oraz instytucji rządowych i samorządowych wykazane są w bilansie wg zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej.

Ekspozycje kapitałowe wedle zamiaru ich nabycia oraz opis stosowanych metod wycen i zasad rachunkowości dla tych ekspozycji:

Rodzaj ekspozycji	Kwota zakupiona ze względu na: <ul style="list-style-type: none"> • zyski kapitałowe • zamiar strategiczny 	Zasady wyceny
akcje SGB-Banku S.A.	zamiar strategiczny	wycenia w wartości bilansowej
akcje BPS S.A.	zamiar strategiczny	wycenia w wartości bilansowej

Na dzień 31.12.2018 r. Bank posiada jeden udział w SSO SGB w wysokości 1 000,00 zł.

Wartość bilansowa i godziwa posiadanych papierów wartościowych:

Rodzaj ekspozycji	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
akcje SGB-Banku S.A.	1 100 000,00	1 100 000,00

akcje BPS S.A.	207 000,00	207 000,00
----------------	------------	------------

Kwota zrealizowanych zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych wynosi: 0,00 zł.

Kwota niezrealizowanych zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych wynosi: 0,00 zł

XI. Ryzyko stopy procentowej w portfelu niehandlowym

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika tylko z operacji bilansowych zaliczonych do portfela Bankowego.

Za aktywa i pasywa wrażliwe na zmianę stóp procentowych Bank uznaje aktywa / pasywa wrażliwe na zmianę stopy procentowej – aktywa i pasywa, od których naliczone odsetki stanowią przychody lub koszty odsetkowe Banku, z wyłączeniem pozycji których oprocentowanie jest mniejsze od 0,01%, którymi głównie są:

- 1) aktywa (w podziale na poszczególne stawki referencyjne):
  - a) rachunki bieżące i pomocnicze w Banku Zrzeszającym oraz w innych bankach,
  - b) lokaty w Banku Zrzeszającym oraz w innych bankach,
  - c) dłużne papiery wartościowe,
  - d) kredyty, (w związku z definicją pozycji wrażliwych, w ramach kredytów nie są ujmowane te, od których naliczone odsetki nie stanowią przychodu odsetkowego, czyli są to kredyty będące w sytuacji zagrożonej i jednocześnie nieobsługiwane)
  - e) pozostałe należności wrażliwe na zmianę stóp procentowych;
- 2) pasywa (w podziale na poszczególne stawki referencyjne):
  - a) zobowiązania wobec Banku Zrzeszającego (kredyty i lokaty),
  - b) depozyty,
  - c) pozyskane kredyty z innych źródeł niż Bank Zrzeszający,
  - d) pozostałe zobowiązania wrażliwe na zmianę stóp procentowych.

Terminy zmiany oprocentowania są zgodne z zapisami w stosownych umowach, w tym w szczególności:

- dla pozycji o stałych stopach procentowych terminem zmiany oprocentowania jest termin zapadalności/wymagalności,
- dla pozycji o oprocentowaniu uzależnionym od stóp Narodowego Banku Polskiego terminem zmiany oprocentowania jest najbliższe posiedzenie Rady Polityki Pieniężnej,
- dla pozycji o oprocentowaniu zmiennym, uzależnionym od stawek własnych Banku jest na ogół okres jaki zwyczajowo upływa od zmiany stóp Banku centralnego a zmiany stawek procentowych uchwalanej przez Zarząd Banku,
- dla pozycji o zmiennym oprocentowaniu o stawkach bazowych rynku międzybankowego terminy zmiany oprocentowania uzależnione są od indywidualnych zapisów w umowach, najczęściej jest to pierwszy dzień po zakończeniu miesiąca lub pierwszy dzień nowego kwartału kalendarzowego.

W profilu ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące czynniki ryzyka:

- różnice w czasie pomiędzy wystąpieniem zmian stóp procentowych aktywów i pasywów – ryzyko przeszacowania,
- niedoskonałe powiązanie (korelację) pomiędzy zmianami stóp bazowych stosowanych w Banku – ryzyko bazowe,

- prawo, jakie posiada klient Banku do zmiany wielkości i harmonogramu przepływów gotówkowych – ryzyko opcji klienta,
- niejednakowe zmiany stóp procentowych w obrębie całego spektrum terminów dotyczących tego samego indeksu – ryzyko krzywej dochodowości.

Podstawą do pomiaru poziomu ryzyka stopy procentowej jest zestawienie aktywów i pasywów Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych według terminów przeszacowania (tj. okresu pomiędzy dniem sprawozdania a najbliższym dniem zmiany oprocentowania) – Luka stopy procentowej.

Luka stopy procentowej na datę 31.12.2018 roku prezentuje się następująco:

Razen	Przedziały przeszacowania								
	n'vista	od 1 do 30 dni	pow. 1 m-cia do 3 m-cy	pow. 3 m-cy do 6 m-cy	pow. 6 m-cy do 12 m-cy	pow. 1 roku do 2 lat	pow. 2 lat do 5 lat	pow. więcej 5 lat	
Aktywa	199 890	127 714	65 597	1 207	843	1 324	1 512	1 665	28
Pasywa	188 306	3 475	166 430	12 611	5 643	147	0	0	0
Luka	11 584	124 239	-100 833	-11 404	-4 800	1 177	1 512	1 665	28
Luka skumulowana I		124 239	23 406	12 002	7 202	8 379	9 891	11 556	11 584
Luka skumulowana II		11 584	-112 655	-11 822	-418	4 382	3 205	1 693	28
Wskaźnik luki I*		0,62	-0,50	-0,06	-0,02	0,01	0,01	0,01	0,00

Na datę 31 grudnia 2018 r. aktywa oprocentowane wynoszą 199 890 tys. zł. Pasywa oprocentowane wynoszą 188 306 tys. zł. Nadwyżka aktywów nad pasywami oprocentowanymi wynosi 11 584 tys. zł, co daje wskaźnik relacji aktywów do pasywów na poziomie 106,15%.

W aktywach oprocentowanych aktywa o stopach zmiennych stanowią 76,8%, w pasywach środki o stopach zmiennych stanowią 86,4%. Średnie opóźnienie przeszacowania aktywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych w okresie 12 miesięcy wynosi 11 dni, oraz pasywów 42 dni, przy założeniu, że decyzje Zarządu odnośnie zmiany oprocentowania kredytów i depozytów zapadają po okresie 2 tygodni po zmianach stóp procentowych przez NBP - aktywa średnio wcześniej niż pasywa mogą dopasować się do nowego poziomu stóp procentowych.

W strukturze aktywów grupa redyskonta stanowi 14,6%, ze średnim oprocentowaniem 2,37% (m.in. kredyty preferencyjne, rezerwa obowiązkowa). W grupie tej 100,0% stanowią aktywa z oprocentowaniem zmiennym, co oznacza, że każda zmiana stopy redyskonta weksli NBP przez Radę Polityki Pieniężnej powoduje przeszacowanie 14,6% aktywów oprocentowanych. Średni wskaźnik do stopy redyskonta wynosi 1,4667, co oznacza, że przy zmianie redyskonta np. o 1 p.p. oprocentowanie tej grupy aktywów ulegnie zmianie o 1,4667p.p.

Grupa aktywów zależnych od stawek rynku międzybankowego WIBID/WIBOR stanowi 82,3% aktywów, ze średnim oprocentowaniem 2,97%. W grupie tej znajdują się: rachunek nosto, lokaty bankowe, kredyty. Aktywa z oprocentowaniem stałym stanowią 24,8% tej grupy.

Aktywa zależne od stopy Banku stanowią 3,1% aktywów oprocentowanych, z oprocentowaniem średnim na poziomie 8,65%; według stopy zmiennej oprocentowanych jest 9,8% kredytów; w analizie założono, że środki te są przeszacowywane z pewnym opóźnieniem w czasie (ok. dwóch tygodni) po zmianie stóp procentowych przez RPP. Aktywa zależne od stopy Banku według stopy stałej stanowią 90,2% ze średnim oprocentowaniem 8,98%

Pasywa z oprocentowaniem zależnym od decyzji Zarządu stanowią 87,8% pasywów oprocentowanych, z oprocentowaniem średnim na poziomie 0,58%. W grupie tej 84,26% stanowią depozyty z oprocentowaniem zmiennym.

Bank bada powiązanie ryzyka stopy procentowej w zakresie wpływu ryzyka kredytowego na ryzyko stopy procentowej oraz wpływu ryzyka płynności na ryzyko stopy procentowej.

W ramach pomiaru wpływu ryzyka kredytowego na ryzyko stopy procentowej Bank bada w jakim stopniu wzrost kredytów zagrożonych wpływa na poziom ryzyka stopy procentowej. Kwota wzrostu kredytów zagrożonych umniejsza aktywa wrażliwe, a wzrost kredytów zagrożonych wpływa głównie na poziom ryzyka przeszacowania.

W związku z czym do końcowych obliczeń Bank wykorzystuje metodę wyniku odsetkowego przy założeniu, że stopy procentowe wszystkich aktywów i pasywów w każdym przedziale przeszacowania zmieniają się o taką samą wielkość wynoszącą 100 p.b. Pomiar podstawowe Bank uzupełnia pomiarami zakładającymi zmianę stóp procentowych o (+/-) 200 p.b., (+/-)50 p.b., (+/-)25 p.b. Zmiana wyniku odsetkowego po uwzględnieniu wpływu ryzyka kredytowego, przy założonej zmianie stóp procentowych NBP o 1 p.p., wyniesie – 936,94 tys. zł. Biorąc pod uwagę wyliczenie zmiany wyniku odsetkowego przy ryzyku niedopasowania terminów przeszacowania na poziomie 1 137 tys., zmiana ta będzie się różnić o 100,37 tys. zł. Natomiast w ramach pomiaru wpływu ryzyka płynności na ryzyko stopy procentowej Bank bada w jakim stopniu wysoka realizacja zobowiązań pozabilansowych udzielonych dotyczących finansowania wpływa na poziom ryzyka stopy procentowej.

Wzrost wykorzystanych zobowiązań pozabilansowych wpłynie głównie na poziom ryzyka przeszacowania.

Obliczona kwota wzrostu wykorzystanych zobowiązań pozabilansowych zostanie sfinansowana poprzez zmniejszenie nadwyżek środków Banku lokowanych w Banku Zrzeszającym lub zwiększenie zadłużenia kredytowego w Banku Zrzeszającym. Dla poszczególnych pozycji pozabilansowych, przyjmuje się odpowiednią dla danego rodzaju pozycji stawkę referencyjną oraz przedział przeszacowania. Bank przyjął stawkę zależną od wibid/wibor.

W zakresie ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego łącznie zgodnie z procedurami przy założeniu zmiany stóp procentowych o 2 p.% zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy wyniesie 1 915 tys. zł co jest jednoznaczne ze zmniejszeniem wyniku o tę kwotę. W obliczeniach kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka stopy procentowej, na koniec grudnia 2018 roku wystąpił dodatkowy wymóg kapitałowy w kwocie 1 633,47 tys. zł. Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej na podstawie testów warunków skrajnych oraz wyliczonego raz w roku wskaźnika wrażliwości, który jest ilorazem funduszy własnych i planowanego wyniku finansowego netto na dany rok. Maksymalny, przyjęty przez Bank, akceptowalny poziom ryzyka stopy procentowej wyniósł 1,55%, czyli wewnętrznym wymogiem kapitałowym na ryzyko stopy procentowej jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych przekracza 1,55% funduszy własnych Banku.

Na koniec roku 2018 wszystkie wyznaczone przez Bank limity związane z ryzykiem stopy procentowej, zostały zachowane.

XII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń

Opis stosowanej polityki w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń

1. W 2018 roku obowiązywała procedura pod nazwą „Polityka wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Wołczynie” wprowadzona Uchwałą Zarządu Nr 264/2017 z dnia 20.12.2017r. oraz zatwierdzona Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 48/2017 z dnia 28.12.2017r.

2. Polityka wynagrodzeń przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń w 2018 roku jeden raz. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitego ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.
3. Polityka wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka, określa zasady ustalania i wypłacania składników wynagrodzeń tych osób w Banku Spółdzielczym w Wołczynie i zwana jest dalej „Polityką”.
4. Celem wprowadzenia Polityki jest:
  - 1) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i niezachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku Spółdzielczego w Wołczynie akceptowalny ogólny poziom ryzyka;
  - 2) wspieranie realizacji przyjętej przez Bank strategii działania oraz strategii zarządzania ryzykiem;
  - 3) ograniczenie ryzyka konfliktu interesów.
5. Bank realizuje Politykę z uwzględnieniem zasady proporcjonalności wynikającej z § 29 ust. 2 Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji, tj. odpowiednio do formy prawnej w jakiej działa, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.
6. Postanowień niniejszej Polityki nie stosuje się do członków Rady Nadzorczej Banku na podstawie § 25 ust. 1 Rozporządzenia. Członkowie Rady Nadzorczej otrzymują wynagrodzenie ustalone uchwałą Zebrania Przedstawicieli, bez podziału na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia.
7. Bank prowadzi przejrzystą politykę wynagradzania osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku
8. Przez osoby zajmujące stanowiska istotne w Banku, rozumie się wyłącznie członków Zarządu, związanych z Bankiem umową o pracę, ponieważ:
  - 1) Bank jest działającą na rynku lokalnym spółdzielnią, która nie jest znaczącą jednostką pod względem rozmiaru działalności i ryzyka związanego z prowadzoną działalnością oraz funkcjonującej w Banku struktury organizacyjnej;
  - 2) Bank, zgodnie ze Statutem, może działać na terenie województwa opolskiego i kilku powiatów ościennych ale działa głównie na terenie trzech powiatów: kluczborskiego, namysłowskiego i brzeskiego, w których ma placówki;
  - 3) decyzje w zakresie inwestycji w instrumenty finansowe i kapitałowe oraz decyzje kredytowe powyżej 120 000 zł łącznego zaangażowania kredytobiorcy są podejmowane tylko przez Zarząd;
  - 4) tylko Zarząd ustala limity ograniczające narażenie Banku na ryzyko oraz decyduje o profilu podejmowanego ryzyka;
  - 5) oprocentowanie depozytów jest ustalane uchwałą Zarządu Banku; możliwość indywidualnego podwyższenia oprocentowania (stopa negocjowana) należy do kompetencji wyłącznie Zarządu.

Opis informacji w zakresie wynagrodzeń których wielkość uzależniona jest od wyniku,

1. Podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu.
2. Oceny efektów pracy członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza.
3. Ocena ta dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego, nie później niż do końca 30 czerwca roku następującego po okresie oceny, i obejmuje 3 lata, tzn. miniony rok obrotowy oraz dwa poprzednie lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależna od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością oraz zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego ocenę.
4. Ocena wyników całego Banku powinna obejmować koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.
5. Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągnięte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie, w zakresie:
  - 1) sumy bilansowej,
  - 2) depozytów,
  - 3) kredytów,
  - 4) funduszy własnych,
  - 5) zysku netto,
  - 6) wskaźnika należności zagrożonych,
  - 7) łącznego współczynnika kapitałowego.
6. Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:
  - 1) efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie;
  - 2) pozytywną ocenę kwalifikacji;
  - 3) uzyskanie absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy;
  - 4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrole Komisji Nadzoru Finansowego, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.
7. W odniesieniu do kryteriów określonych w ust. 5 członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie wykonanie planu finansowego zostało zrealizowane na poziomie nie gorszym niż założonym w planie, a w uzasadnionych przypadkach nie gorszym niż 10% odchylenia od planu.
8. W przypadku kryteriów określonych w ust. 6 członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie:
  - 1) dokonano pozytywnej oceny efektów pracy realizacji zadań członka Zarządu wynikających z zakresu jego obowiązków i odpowiedzialności;
  - 2) uzyskał pozytywną ocenę kwalifikacji;
  - 3) uzyskał absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy;
  - 4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny przeprowadzony przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrola Komisji Nadzoru Finansowego, nie wykazały istotnych uchybień w obszarze nadzorowanym przez danego członka Zarządu.
9. Członek Zarządu uzyskuje pozytywną ocenę tylko i wyłącznie w przypadku spełnienia wszystkich przesłanek wskazanych w ust. 7 i 8.
10. Rada Nadzorcza dokonuje oceny członka Zarządu Banku, o której mowa wyżej w formie uchwały, w której zawarto elementy oceny opisane powyżej, podejmowanej odrębnie dla każdego członka Zarządu.

Główne parametry ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w tym sposób powiązania wielkości wynagrodzenia z wielkością wyników,

1. Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze obejmuje:
  - 1) składniki stałe – wynagrodzenie zasadnicze zależne od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją określone w umowie o pracę, dodatek funkcyjny, jednorazowe odprawy i rekompensaty z tytułu zakończenia stosunku pracy lub inne świadczenia wynikające z przepisów Kodeksu pracy lub Regulaminu wynagradzania członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Wołczynie i Regulaminu wynagradzania pracowników Banku Spółdzielczego w Wołczynie, przysługujące na równych warunkach wszystkim pracownikom;
  - 2) składniki zmienne – premie roczną.
2. Wynagrodzenia przyznawane w Banku mają charakter wyłącznie pieniężny.
3. Stałe składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100% w odniesieniu do każdej z osób zajmującej stanowisko kierownicze.
4. Bank może zastosować wyższy stosunek zmiennych składników wynagrodzeń do stałych składników wynagrodzeń, jednak nie wyższy niż 200%, na zasadach określonych w § 25 ust. 2 pkt 4) lit. b) i c) Rozporządzenia oraz po spełnieniu łącznie następujących warunków:
  - 1) wynik finansowy netto Banku na poziomie 200 % średniego wyniku netto z ostatnich 5 lat poprzedzających rok, za który miałyby być wypłacone zmienne składniki wynagrodzenia;
  - 2) kapitały własne nie niższe niż 15 % obligi kredytowego, na co wymagana jest zgoda Zebrania Przedstawicieli podjęta większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania, a w przypadku braku kworum wymagana jest uchwała podjęta większością 3/4 głosów.
5. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.
6. Łączna wysokość premii rocznej przyznanej osobom zajmującym stanowiska istotne nie może ograniczać zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych i nie może być wyższa, niż 10 % rocznego, zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto Banku za dany rok podlegający ocenie.
7. Na podstawie przeprowadzonej oceny Rada Nadzorcza podejmuje decyzję w formie uchwały o przyznania premii rocznej i jej wysokości dla poszczególnych członków Zarządu w przypadku oceny pozytywnej.
8. Wysokość premii rocznej obliczana procentowo w odniesieniu do wypłaconego wynagrodzenia zasadniczego.
9. Premia roczna nie jest przyznawana w przypadku:
  - 1) negatywnej oceny pracy członka Zarządu,
  - 2) zagrożenia niespełnienia wymogów ostrożnościowych;
  - 3) o którym mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe;
  - 4) zagrożenia upadłością;
  - 5) gdy członek Zarządu uczestniczył w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku lub był odpowiedzialny za takie działania;

- 6) nie spełnienia odpowiednich standardów dotyczących rękopisami bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.
10. Przyznana członkowi Zarządu premia roczna wypłacana jest jednorazowo w formie pieniężnej, w terminie 5 dni roboczych po podjęciu uchwały przez Radę Nadzorczą.
11. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu pod kątem wypłaty regulaminowej premii rocznej obejmuje wyłącznie okres zatrudnienia członka Zarządu Banku w trakcie okresu podlegającego ocenie.

Zbiornicze informacje o wynagrodzeniach osób zajmujących stanowiska kierownicze, z uwzględnieniem w szczególności następujących informacji: wynagrodzenia za dany rok z podziałem na stałe i zmienne, kwota i forma wynagrodzenia zmiennego, wynagrodzenia z odroczoną wypłatą w części już przyznanej i jeszcze nie przyznanej, kwota wynagrodzeń z odroczoną wypłatą przyznanych w danym roku, informacja dotycząca płatności z tytułu rozpoczęcia i zakończenia zatrudnienia w roku wraz z podaniem liczby osób w danym roku i najwyższej płatności z tego tytułu.

Informacje ilościowe na temat wynagrodzeń, z podziałem na kadrę kierowniczą wyższego szczebla, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka (w tys. PLN)

Wyszczególnienie	Zarząd	Inne osoby istotnie wpływające na ryzyko	Razem
Wynagrodzenie stałe	561	0	561
Wynagrodzenie zmienne – premia	46	0	46
Wynagrodzenia z odroczoną wypłatą w części już przyznanej i jeszcze nie przyznanej	0	0	0
Wynagrodzenia z odroczoną wypłatą w części jeszcze nie przyznanej	0	0	0
Kwota wynagrodzeń z odroczoną wypłatą przyznanych w danym roku	0	0	0
Informacja dotycząca płatności z tytułu rozpoczęcia i zakończenia zatrudnienia w roku Wraz z podaniem liczby osób w danym roku i najwyższej płatności z tego tytułu	0	0	0

XIII. Ryzyko płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności (jak opisano w części II.2) zostało podzielone na dwa poziomy:

- zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
  - komórka zarządzająca „wolnymi środkami” odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową
  - Oddziały Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielania kredytów
- za zarządzanie ryzykiem, w ramach którego komórka monitorowania ryzyka odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 75% pasywów ogółem. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.

Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego zgodnie z § 11 ust. 3,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR), zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 17 ust. 2,
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,

- 2) wyznaczenie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
  - 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
  - 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
  - 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
  - 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.
- Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający. Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Stan lokat w Banku Zrzeszającym na dzień 31.12.2018 r. wyniósł 35 000 tys. zł.

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

<i>Nazwa</i>	<i>Wielkość</i>	<i>Obowiązujący poziom</i>
"Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1 / A5)"	2,42	100%
"Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ((B1 + B2) / (A5 + A4))"	1,19	100%
Wskaźnik LCR	147	100%

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

<i>Przedział płynności</i>	<i>do 1 miesiąca</i>	<i>od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>od 3 do 6 miesięcy</i>
Luka bilansowa prosta	14 453	6 916	7 863
Luka bilansowa skumulowana	13 202	21 369	29 232
Luka prosta (z pozabilansem)	22 133	6 917	7 863
Luka skumulowana(z pozabilansem)	28 562	29 049	36 912

Na koniec roku 2018 luka płynności została sporządzona zgodnie z wytycznymi otrzymanymi z IPS SGB, które są zgodne z obowiązującą regulacją. W arkuszu tym wyliczany jest wskaźnik luki globalnej, którego limit wynosi 1,00. Dotrzymanie tego limitu oznacza, że Bank jest wypłacalny tj. posiada wystarczającą kwotę aktywów do pokrycia swoich zobowiązań. Bank dopuszcza przekroczenie limitu, o którym mowa, jeżeli wynika ono tylko z zobowiązań pozabilansowych, zarówno otrzymanych, jak i udzielonych.

Limit wskaźnika globalnej luki płynności rozumiany jest jako iloraz skumulowanych aktywów dla wszystkich przedziałów czasowych do skumulowanych pasywów dla wszystkich przedziałów czasowych. W przypadku obliczeń limitu luki globalnej wyłącza się ze skumulowanych pasywów fundusze własne oraz ze skumulowanych aktywów i pasywów pozycje pozabilansowe otrzymane i udzielone. Na koniec grudnia 2018 roku limit został zachowany.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania:

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota w tys. zł</i>	<i>Warunki dostępu</i>
otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	0	w ciągu 1 dnia
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	1 030	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	8 700	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

Bank stosuje ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności.

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 2) aktywa płynne – wszystkie aktywa Banku spełniające warunki aktywów nieobciążonych
- 3) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 4) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;

- 5) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 6) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 7) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 8) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 9) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;

Przeprowadzaniem testów warunków skrajnych zajmuje się Spółdzielnia, zgodnie z następującymi scenariuszami opisanymi w Grupowym Planie Naprawy.

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczenia poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
  - a) wykorzystania przyznaných linii kredytowych,
  - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
  - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
  - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,
  - e) przyrostu depozytów.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,
- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych,
- 6) analizy wskaźników płynności,
- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- 9) wyników testów warunków skrajnych,
- 10) stopnia przestrzegania limitów.

XIV. Dźwignia finansowa

1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

Lp.*	Pozycja	Kwota
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	213 046
	Pozabilans	8 123
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	
7	Inne korekty	-23
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	221 147

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji

2. Ujawnienie wskaźnika dźwigni

Lp.	Pozycja	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	213 046
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-23
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	213 069
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	8 123
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	

19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	8 123
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	17 882
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	221 147
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	8,09

3. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:	214 346
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0,00
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	214 346
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	6 939
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	12 165
EU-7	Instytucje	50 122
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	33 228
EU-9	Ekspozycje detaliczne	84 358
EU-10	Przedsiębiorstwa	14 214
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	2 671
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	9 349

4. Informacje jakościowe

1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego. Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.
2	Opis czynników które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego. Bank mierzy ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez obliczanie, wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I w aktywach według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych, przy czym: -w aktywach według wartości bilansowej Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, w szczególności: wartości niematerialne i prawne w części pomniejszającej kapitał podstawowy, udziały kapitałowe w

		<p>części pomniejszającej kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, aktywa z tytułu podatku odroczonego oparte na przyszłej rentowności w części pomniejszającej kapitał podstawowy Tier I,</p> <p>-wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek) z uwzględnieniem współczynników konwersji z zastrzeżeniem dolnego limitu 10%.</p> <p>Bank ustala limit wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie minimum 3%.</p> <p>Wskaźnik dźwigni finansowej obliczany jest przez Zespół sprawozdawczości a monitorowany przez Zespół ds. ryzyk, monitoringu i windykacji w okresach kwartalnych; stanowi element informacji zarządczej na posiedzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku.</p>
--	--	---

XV. Kontrola wewnętrzna

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Wołczynie

Na dzień 31.12.2018 roku obowiązywały „Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Wołczynie” wprowadzone 01.03.2018 roku z późniejszymi zmianami dotyczącymi treści zał. nr 7 - Ewidencja testowania i zał. nr 9 - Sprawozdanie z testowania obowiązujące od 06.08.2018 r. Do 28.02.2018 roku obowiązywał regulamin „Systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczy w Wołczynie”. Informacja w zakresie kontroli wewnętrznej wynikająca w art.111a Prawa bankowego, obowiązująca od 01.03.2018 r. została zamieszczona na stronie internetowej Banku www.bswolczyn.pl oraz na tablicach informacyjnych w placówkach Banku o następującej treści:

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

Na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników wskazanych w macyry funkcji kontroli niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych

mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matryce funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach.

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB (SSO SGB). Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

- skuteczności i efektywności działania Banku,
- wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniona jest:

- funkcja kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli,
- stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, której zadaniem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami zewnętrznymi, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie.
- niezależną komórkę audytu wewnętrznego – komórka SSO SGB wykonująca zadania związane z przeprowadzaniem audytu w Systemie Ochrony.

Na wszystkich poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej stosowane są odpowiednie mechanizmy kontrolne lub niezależne monitorowanie ich przestrzegania.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii. Za monitorowanie odpowiednio: poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym Dyrektorzy i Kierownicy jednostek organizacyjnych oraz pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

- celów systemu kontroli wewnętrznej,
- złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych,
- liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych,
- ryzyka zaistnienia nieprawidłowości,
- zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia

i umiejętności pracowników tych linii,

– zasady proporcjonalności.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązано cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągnięcia określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej, w ramach niezależnego monitorowania, polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością. W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki organizacyjnej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego.

Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymuje w okresach półrocznych informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

Zgodnie z Umową Systemu Ochrony komórka audytu wewnętrznego przygotowuje syntetyczną informację o najistotniejszych nieprawidłowościach, stwierdzanych w trakcie audytów wewnętrznych i w okresach półrocznych przekazuje do Banku. Bank wykorzystuje ww. informacje w celu poprawy jakości wykonywanych usług i obniżenia poziomu ryzyka prowadzonej działalności.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada Nadzorczej bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

- adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
- zapewnienia niezależności komórce do spraw zgodności,
- zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

1. Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
2. Na drugą linię obrony składa się:
  - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie,
  - 2) komórka do spraw zgodności,
  - 3) niezależna komórka kontroli wewnętrznej/ ds. testowania pionowego.
3. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.
4. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

1. Pierwsza linia obrony – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
  2. Druga linia obrony:
    - 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
    - 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
    - 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
    - 4) matrycę funkcji kontroli,
    - 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
    - 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
  3. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
-
1. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.
  2. Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych.
  3. Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

XVI. Aktywa obciążone/nieobciążone

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Nie dotyczy

Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi.

Zarząd przyjął materiał na posiedzeniu w dniu 10 lipca 2019 r.